

Lukas 2: 1-8

En het geschiedde in diezelfde dagen, dat er een gebod uitging van den keizer Augustus, dat de geheele wereld beschreven zou worden...¹⁾.

Wij hebben hier in de herinnering terug te roepen, wat boven aangestipt is, nl. dat de Zoon Gods Zich heeft willen vernietigen, om ons op te voeren tot de glorie van het Koninkrijk der hemelen; dat Hij arm is geworden, opdat Zijn rijkdommen ons zouden meegedeeld worden; dat Hij gedragen en verdragen heeft onze zwakheden, opdat wij met Zijn kracht zouden vervuld worden: kortom dat Hij mensch geworden is, opdat wij medegenooten zouden worden der engelen van het Paradijs. Want het zou een koude zaak zijn, de geschiedenis te behandelen die wij pas hebben gelezen, als wij niet wisten, tot welk einde onze Heere Jezus Christus ons is gezonden, en wat de vrucht van Zijn geboorte is geweest.

Maar we zullen toch met de geschiedenis moeten beginnen, zooals ze hier vervat is; en daarna zullen we opsommen het nut, dat ons hiervan moet toekomen.

Allereerst wordt dan gezegd, dat Keizer Augustus een gebod uitvaardigde, dat de geheele wereld beschreven zou worden, zulks om te weten welke onderdanen het Romeinsche rijk had en hoeveel in elk land en in elke streek, en ook wat hunne bezittingen waren. Want daartoe werd zoo'n beschrijving gehouden. De H. Lukas voegt er nog aan toe, dat deze beschrijving voor de eerste maal geschiedde ten tijde van Cyrenius, toen hij nl. stadhouder van Syrië was, dat naast Judea ligt.

Letten wij er wel op, dat wanneer hij spreekt over deze eerste beschrijving, hij niet bedoelt, dat zij ook dadelijk uitgevoerd is, maar dat er toen onbestreden onderwerping was. Want wij weten, dat Cyrenius in dat land stadhouder geweest is langen

¹⁾ Calv. Opera, XLVI, 271—284.

tijd na de geboorte van onzen Heere Jezus Christus. En zeker wist de Evangelist wel, hoe alles zich toedroeg; en zelfs kon toen Cyrenius weinig te voren uit de provincie vertrokken zijn. Maar, daar wij weten, dat die landen eerst sedert kort veroverd waren, was het onmogelijk, dat het gebod uitkwam zonder tegenspraak, zooals wanneer men een land al sedert lang tot wingewest had gemaakt. Het stond dus zoo met de Romeinen: zij beginnen en de Joden en al hun burenen te doen beschrijven, maar zij komen niet dadelijk aan het eind, zoodat er geen murmureering ontstond. Dat heeft de Evangelist bedoeld.

Maar, de hoofdzaak is, dat door deze aangelegenheid Jozef gehaald is uit de stad Nazareth waar hij woonde, in Galilea, naar de stad Bethlehem. Het was hem niet tevoren gezegd (zooals wij hierna nog zien zullen), dat de Verlosser in Bethlehem moest geboren worden, zij het ook, dat alzo geprofeteerd was. Ook de schriftgeleerden wisten wel dien tekst uit Micha aan te halen, toen Herodes hen ondervraagde over den geboren Koning. Onze Heere Jezus Christus moest dus, om te vervullen wat de H. Geest had voorzeggd, in Bethlehem geboren worden. Maar zijn moeder woonde in Galilea en had er nooit aan gedacht daar te komen. Hoewel zij er zeker van was zwanger te zijn van den Zoon Gods en Zaligmaker der wereld, toch was haar de plaats van Zijn geboorte niet bekend; daar het haar niet geopenbaard was, heeft zij al den tijd van haar leven nog geleerd. Hoe dat ook zij, zij blijft daar, zonder te denken aan wat moest komen. En Jozef heeft er evenmin aan gedacht naar Bethlehem te gaan, zoodat de tijd waarop Maria, zijn vrouw, baren zoude, al dichtbij kwam. Zoo zou, voorzoover het aan hen lag, deze profetie teniet zijn gegaan, en wij hadden geen getuigenis gehad, dat Jezus Christus de Zaligmaker der wereld was; maar zij zijn er als met geweld toe gebracht. Jozef en Maria komen dan in de stad Bethlehem, en God volvoert daar Zijn werk, en dat niet zóó door toedoen van menschen, dat sommigen er zich op konden beroemen, gehoorzaamd te hebben aan hetgeen door den profetee voorzeggd was. Van dat alles is geen sprake. Maar, zooals ik al gezegd heb, voorzoover de menschen er bij te pas kwamen, leek het, dat deze profetie ijdel en nietig moest worden, iets om ons geloof teniet te doen, aangezien wij het herkenningsteeken hadden gemist, dat aan onzen Heere Jezus Christus was gegeven. Alzo dan, verstaan wij het, dat God Zijn werken op wonderbaarlijke wijze leidt. Weliswaar zal Hij Zich naar Zijn welbehagen van menschen bedienen, maar dit gaat

niet altijd naar den gewonen gang van zaken. Hij moet het op Zijn wijze doen, d.w.z. zóó dat wij er door verbaasd worden en dat de zaak onder ons vreemd geacht wordt. En waarom? Opdat wij zouden leeren Zijn onbegrijpelijke wijsheid te verheerlijken, waarvan in de Schrift zoo dikwijls sprake is.

En zelfs wanneer Jozef en Maria in Bethlehem gewoond hadden, zouden wij niet zoo'n zekerheid hebben, dat Jezus Christus de Zoon van God is, als wanneer wij zien, dat de zaak zich heeft toegedragen buiten de gedachte der menschen om en als 't ware op onbegrijpelijke manier. Want neem eens eerst de jonge vrouw, wier dagen bijna vervuld zijn, zoodat zij bevalt als zij in Bethlehem gekomen is: zij vindt geen plaats om te wonen; zij moet in een stal toeven. En wie heeft dat gedaan? Wie is er de oorzaak van geweest? De keizer van Rome heeft er nooit aan gedacht. Want gelijk men het kan zien bij de heidenen van die dagen en zelfs bij hen die te Rome waren, er was een sterk gerucht, dat in het Oosten een Koning moest geboren worden, die de heerschappij over de geheele wereld zou hebben. En Satan had zoo'n gerucht uitgestrooid om de Majesteit van onzen Heere Jezus Christus op zijn minst te verdonkeren, als hij Hem niet heelemaal kon uitroeien. Want zeker was Augustus vertoornd geweest, wanneer zoo'n rijk was opgekomen, dat hem vleugellam zou maken, hem en heel het Romeinsche volk. Hij had dan zijnerzijds niet gezorgd, dat Jezus in Bethlehem geboren werd, om Zich als Hoofd van menschen en engelen te openbaren. Met alle macht zou hij dat verhinderd hebben. Jozef en Maria ook hebben er niet aan gedacht; kortom, niemand was er die bevorderen wilde, wat voezegd was. Maar tegen alles in wat men waarschijnlijk kon achten, neemt God Jozef en Maria als blinden bij de hand, Hij leidt hen onder groote moeilijkheden naar Bethlehem, waar zij vrijwillig nooit gekomen waren. Maar zóó moeten zij den raad en het besluit Gods uitvoeren, dat Hij door Zijn profeet reeds bekend gemaakt had. Wanneer God op zoo'n manier werkt, moeten wij dan niet te meer bekrachtigd worden om in vreeze onzen Heere Jezus Christus aan te nemen en met zulk een gehoorzaamheid als wij schuldig zijn, wetend dat Hij waarlijk reeds van Zijn geboorte aan het merkteeken gedragen heeft, waarvan we al lezen bij den profeet? Daar mogen wij nog wel eens over nadenken.

Er staat dan, dat Jozef en Maria gekomen zijn te Bethlehem, de stad Davids, om te bewijzen dat Hij van koninklijke bloede was, en om de profetieën te bevestigen, waarvan ook al boven melding

gemaakt is. Maar letten we er op, dat hier dingen zijn, die op 't eerste gezicht tegenstrijdig zijn. Ziet onzen Heere Jezus Christus, Die geboren wordt in Bethlehem en daaruit bewezen wordt te zijn uit het geslacht van David; maar Hij is in een stal, dáár is Hij uitgeworpen, als ware Hij niet waard een plekje in het gezelschap der menschen te vinden. Hier hebben wij ons volstrekt te onderwerpen aan wat God gedaan heeft. Want als wij naar onze inbeelding wilden oordeelen, ho maar, zeker zou de stal waarin onze Heere Jezus geboren is, ons verachting of afschuw inboezemen. Wij zouden ons niet verwaardigen den Zoon van God tot onzen souverainen Koning aan te nemen. Want waar leek het op? Dat Hij, Die ons de deur der hemelen moet openen, ook zelfs geen plekje vindt voor huisvesting en ver van de plaats der menschen in een stal wordt opgesloten? Dat is een ding, dat ten zeerste strijdt met het menscheijk gevoel. Maar, zooals ik al gezegd heb, wij moeten Gods wonderlijken raad dáárin aanbidden, dat Hij wilde, dat Zijn Zoon zoo ten zeerste vernederd zou worden, dat Hij geen waardigheid noch staat volgens de menschen had, maar dat Hij heelemaal verworpen werd. En waarom? Ik heb al gezegd, dat Hij al onze armoede en ellende op Zich heeft moeten nemen, om ons daarvan te ontheffen en ons deelgenoot van al Zijn goederen te maken. Want deze smaad, welken wij zien in den stal, is onze heerlijkheid, aangezien wij in de erfenis der hemelen weer worden ingezet; wanneer de Zoon van God als 't ware verschoven is buiten de menscheijke samenleving en zoo ontbloot is, dan is dit, opdat wij opgeheven zouden worden hoog ten hemel; wanneer Hij beroofd wordt van alle levensgemakken, het is opdat wij verrijkt zouden worden met de geestelijke goederen, waarvan de volkomenheid in Hem ligt. Zietdaar, wat de stal ons heeft te leeren. En eindelijk, om deze ergernis weg te nemen en om er niet door verontrust te worden, moeten wij altijd te Bethlehem komen. Want dat moet terugdringen al wat de duivel ons zou kunnen voorhouden om ons er toe te brengen, dat wij ons afkeerden van onzen Heere Jezus Christus. Wij zien dus in den stal aanleiding tot ergernis, als wij oordeelen willen naar onze fantasie. Maar wanneer wij verstaan, waarom en met welk doel de Zoon van God zoo arm is geworden en ontbloot van alle goed en alle gemak, dan dient dat, om ons te meer in het geloof des Evangelies te bevestigen. Want wij gaan in Hem zoeken wat Hij ons heeft aangebracht, wetend dat Hij zich heeft willen uitkleeden om ons te bekleeden. Maar, zooals ik al aanstipte, wij zouden zoo'n hindernis niet te boven komen, het zou

ons een hinderpaal zijn die ons zou beletten tot onzen Heere Jezus te komen om ons bij Hem te voegen, ware het niet, dat wij zagen, dat Hij toch in Bethlehem geboren is, volgens hetgeen wij reeds van den profeet hebben aangehaald. Dáár staat het: En gij Bethlehem land van Juda, gij zijt wel zóó klein dat gij niet waardig geacht kunt worden als zetel van schout of baljuw of weet-ik-wien in aanmerking te komen, maar desniettemin zal uit u de Zaligmaker van Mijn volk voortkomen. Ziet dan God, Die de plaats der geboorte van Zijn eenigen Zoon heeft uitverkoren en tot onderrichting van ons geloof heeft bekend gemaakt, opdat wij te beter verzekerd zouden worden, dat Jezus Christus Degene is, Die beloofd is van alle tijden en verwacht door de vaderen. Alzoo dan, letten wij er op, dat het stedeke Bethlehem en al wat er hier mee samenhangt, ons moet voeren tot onzen Heere Jezus Christus, opdat wij niet zouden aarzelen Hem aan te nemen als den Verlosser, Die van alle tijden beloofd is. Eindelijk, zooals ik al uitgesproken heb, laten wij, wanneer het gaat om onze zaligheid, bovenal leeren, dat God op een wijze werkt, die heelemaal niet gewoon is of ook met ons verstand en rede zal overeenkomen. Want God moet ons behouden tegen de orde der natuur in, aangezien wij verloren en verdoemd zijn; Hij moet hier niet eenig natuurlijk geneesmiddel aanwenden, maar zóó Zijn arm uitstrekken, dat wij wat ontvangen om ons te verwonderen, en dat alle menschenlijke middelen buitengesloten zijn, opdat ook alle roem buitengesloten zij en wij leeren de kracht van onzen God groot te maken en haar den lof toe te brengen, welken zij waard is. Hetgeen niet kan gedaan worden, tenzij wij door het geloof hemelwaarts klimmen, de wereld verlatend, d.w.z. ons geenszins vermakend in hulpmiddelen, die wij ons in het hoofd zouden kunnen halen.

Wij zien dit dan klaarlijk in den persoon van onzen Heere Jezus Christus, als verhaald wordt, dat Zijn moeder, de maagd Maria, in Bethlehem gekomen is zonder er bij te denken en dat God haar zoo bij de hand heeft geleid en dat het zelfs door dwang zoo ver gekomen is. Dan is er ook nog op te letten, dat hoewel Jozef en Maria arm waren en met groote moeite hun levensonderhoud vonden, (zooals wij dat nog breeder zullen nagaan), desniettemin dit koninklijk geslacht zóó gehaat was, dat men hen met grooter smaad belaadde dan alle anderen, zóó dat deze arme man zijn vrouw, die na op haar dagen gekomen was, moet meebrengen. De onderwerping was wel algemeen voor voornamen en voor geringen, maar

verreweg de grootste strengheid werd gebruikt jegens Jozef, aangezien hij afstamde van het koninklijk geslacht, al was hij intusschen een arme handwerksman. Hierin zien wij, dat onze Heere Jezus Christus van het begin af niet gekomen is met groote praal, maar uit dien wortel en uit dien tronk gesproten is, waarvan de profeet Jesaja spreekt, als 't ware uit een afgezaagden boom waar men boven over heen liep. Het is dus een rijsje geweest. Zoo moest het evenwel, opdat wij leeren zouden onze zinnen heelemaal omhoog te heffen en altijd te zien op dien wonderlijken raad Gods, waardoor wij behouden zijn en dat Hij ons uit dien afgrond van verderf, waarin wij gestort waren, uitgetrokken heeft: niet op een manier die door ons kan begrepen worden, maar met een kracht die onbegrijpelijk en oneindig is. Wij moeten dan ook aanbidden, wat wij niet in staat zijn te begrijpen en te beoordeelen. En evenzoo wanneer wij zien, dat de Zoon van God veracht heeft willen worden en in onderworpenheid gesteld, verstaan wij dan, dat het geweest is tot onze bevrijding. Want vanwaar komt die vrijheid om losgemaakt te worden uit de banden der zonden en uit de dienstbaarheid van Satan en van den dood? Het is, omdat de Zoon van God zoo vernederd is, dat zelfs de ongeloovigen over Hem geheerscht hebben en evenzoo over Zijn ouders. Dit moeten wij wel in Zijn geboorte opmerken, want anders zullen wij niet klaar kunnen komen met dit geloofsartikel, dat wij nl. door middel van Hem zijn een koninklijk priesterdom of een priesterlijk koningschap, om priesters en koningen te zijn, gelijk de Schrift dat aantoot. Onze Heere Jezus Christus moest zich dus vernederen tot die diepte, dat Hij onzen staat van dienstbaarheid aannam en dat Hij, zooals de heilige Paulus daarvan ook spreekt, dienstknechtsgestalte aangenomen heeft, en dat niet alleen tegenover God maar ook in betrekking tot de menschen, dat Hij onderdanig en meer dan onderdanig geweest is. En waarom? Het was om ons te bevrijden, en niet alleen om ons die vrijheid te geven waarvan we reeds het een en ander gezegd hebben, maar ook om ons koningen te maken en om ons erfgenamen te maken van het hemelsch Koninkrijk. Ziet hier dan, wat wij wel hebben te onthouden.

Wanneer hier dan verder staat, dat er geen plaats voor hen was in de herberg en dat onze Heere Jezus Christus door de Maagd Maria Zijn moeder in de kribbe gelegd is, daarin zien wij onmiddellijk, wat gezegd is, t.w. dat de Zoon van God niet

waard geacht is geweest ook maar een klein hoekje te hebben om daar te worden neergelegd, al was het op den grond, maar Hij is naar een stal gestuurd. Dat zou ons in de war kunnen brengen, wanneer wij naar onze fantasie te werk zouden gaan. Want wij verlangen altijd een of ander mooi schouwspel en kunnen niet aannemen wat God ons onderwijst, als het niet aan ons vleeschelijk begeeren beantwoordt. Maar ons geloof moet strijden tegen dergelijke beschouwingen, die ons zouden kunnen verleiden. En dat zal gebeuren, wanneer wij er goed op gelet hebben, hoedanigen wij zijn, en wat onze toestand zou zijn, als wij niet geholpen waren door den Zoon van God. Want het is zeker, dat wij niet waard zijn, dat de aarde ons draagt, aangezien het beeld Gods, dat ons ingeprent was, in ons als 't ware is uitgewischt, en dat er slechts enkel beoedeling is en dat de goederen, die Hij ons heeft gegeven, zóó door ons ontviid zijn, dat er boven noch beneden iets is, dat niet uit oorzaak van onze boosheid vervloekt is. Wanneer wij hierover goed nagedacht hebben, zullen we zeker tot de conclusie moeten komen, dat wij niet verdienen, dat de aarde ons draagt, en dat wij onder de stomme beesten terecht zijn gekomen. Want de ossen en de ezels en de honden behouden nog hun oorsprong, zooals God hun dien gegeven heeft; op hen ligt geen andere vloek dan die, welke over alles gekomen is vanwege onze zonden, want alles is met onze vuiligheid besmet. Alzoo dan, waar we zien, dat wij verdienden weggedaan te worden van de wereld en uit de orde van Gods schepselen, bedenken wij dan, dat hierom onze Heere Jezus Christus in een stal neergelegd is. En waartoe? Opdat wij niet alleen hersteld worden in onzen eersten staat, nl. dat wij hierbeneden heerschen, dat wij heerschappij hebben over het vee en over de vogels en visschen, maar dat we metgezellen der engelen worden gemaakt, erfgenamen des eeuwigen levens, zelfs deelgenooten van de glorie Gods en van Zijn onsterfelijkheid. Ziet daar dan, aan welken kant wij moeten beginnen, als wij terugdringen willen de ergernis, die ons zou afkeeren van onzen Heere Jezus Christus.

Ziet daar ook, waarom er zoo weinigen in de wereld zijn, die den Zoon van God aannemen en zich aan Hem onderwerpen, zooals zij dat schuldig zijn. Want de menschen zijn vol trots en hoogmoed. Weliswaar is daar heelemaal geen reden voor, maar toch laten zij niet af van opgeblazenheid, en zij denken er niet aan zich te veroetmoedigen. Alwie dan ook niet getroffen is door de waarneming van zijn eigen armoede, hij zal zeker onzen Heere Jezus Christus

verachten. Maar wanneer wij wél onderzocht hebben hoedanigen wij zijn, en welk geneesmiddel wij noodig hebben, dan zal juist, wat den wijzen der wereld die in hun verstand verduisterd zijn tot ergernis is, ons helpen om in het geloof verder te komen, en ons dienen tot versterking. Ziet de wijzen der wereld, die onzen Heere Jezus Christus verwerpen. En waarom? Omdat zij niet denken aan alles wat Hij gedaan heeft, en hoe Hij ons tot wijsheid van God den Vader geschonken is. Wat is hier dan noodig? Dat wij dwazen bij ons zelf zijn, opdat wij ons verheugen over het goed, dat Hij ons aangebracht heeft. Ziet eens de Farizeërs en al degenen, die op hen lijken, die opgeblazen zijn door de dwaze gedachten aan hun eigen gerechtigheid; zij meenen zelf alles te hebben. Maar intusschen is onze Heere Jezus Christus ons tot gerechtigheid gegeven, zooals de H. Paulus in denzelfden tekst zegt. Wij moeten dus onze zonden kennen en daaruit besluiten, dat wij in zoo'n toestand verfoeilijk zijn voor God, totdat Hij ons heeft bekleed met Zijn gerechtigheid en gereinigd heeft van onze smetten; dat God ons verafschuwen moet, tot Hij ons daarheen geleid heeft. Ziet dan, hoe de ootmoed ons leiden moet tot onzen Heere Jezus, niet een geveinsde ootmoed maar een zulke, die voortkomt uit een levende kennis onzer armoede. De rijken dezer wereld, die zich wonderveel plegen te verbeelden, en die hun aanzien misbruiken, die willen heerschen uit kracht van hun bezit, zij zullen geen rekening houden met onzen Heere Jezus Christus, en zelfs spotten met onzen eenvoud, wanneer wij al onzen rijkdom in Hem zoeken, Die zóó arm geworden is. Maar dat komt, omdat zulke lieden geblinddoekte oogen hebben, zichzelf niet kennen en door ijdele vleierij zichzelf bedriegen. Maar wanneer wij, zooals ik al gezegd heb, zien op onze ellenden, dan zullen wij het niet vreemd vinden, dat de Zoon van God in een stal geboren is, dat Hij als 't ware uit de wereld uitgebannen is, om ons weer in te zetten in de erfenis, waarvan wij voor altijd zouden uitgesloten zijn geweest, als Hij ons niet de hand toegestoken had om ons er binnen te leiden.

Hierboven is al gezegd, dat deze boodschap aan de herders gebracht is, opdat zij den Zoon van God zouden komen aanbidden. Dat zal ook weer niet overeenkomen met de fantasie der menschen, die altijd prachtige en hooge dingen zoeken, en alles wat hun te gering lijkt, of wat hun vleeschelijk inzicht niet kan begrijpen, veroordeelen. Maar, zooals ik reeds gezegd heb, wij moeten aan dezen kant beginnen, dat wij Gods ondoorgrondelijken Raad aanbidden, afziende van alles, wat wij aan schijnrede in ons kunnen hebben. Zoo zouden

wij hier kunnen vragen, waarom God niet overal heeft bekend laten maken, dat de Zaligmaker geboren was, zooals het ook van overlang aan dit volk beloofd was. Geringen en voornamen moesten toch met Zijn komst in kennis worden gesteld en dat Hij in de wereld verschenen was. En zelfs zou het kunnen lijken alsof God niet een passende orde gehouden had, toen Hij dit niet in den Tempel liet bekend maken, welken Hij toch verkoren had om daar verheerlijkt te worden. Het was Zijn woning, zooals Hij het noemt, en zelfs een afschaduwing van onzen Heere Jezus Christus, want Hij moest daar komen om Zich God voor te stellen. Aangezien dan de Tempel niet gebouwd was naar willekeur van menschen, maar God gewild heeft, dat het Zijn aardse woning was en Hij daar de aanwezigheid van Zijn kracht en Zijn genade heeft willen toonen, waarom werd dan deze boodschap der verlossing dáár niet bekend gemaakt? Er staat, dat de Wet uit Sion zal uitgaan, d.w.z. dat de openbaring Gods, de leer des heils, moet voortkomen uit dien Tempel, en de scepter van onzen Heere Jezus Christus over heel de wereld moet worden uitgebreid juist vanuit die plaats. En toch, men weet in den Tempel niets af van de geboorte des Zoons van God. Neemt eens de priesters, die opdracht hebben het volk te leiden; God heeft hun deze eer bewezen, dat Hij het geslacht van Levi wilde verkiezen, en toch, zij wisten geen van allen er iets van. Er zijn slechts herders, die in het veld zijn, die daar zijn als wilden, buiten de menselijke samenleving; ziet men hen, wakend over de kudde, en dat bij nacht. Want dat is algemeen gebruik in die warme landen, dat de herders hun vee heel den nacht buiten legeren en houden. En zelfs al is het in gindsche landen kouder, toch is het in sommige streken gebruikelijk, dat de herders buiten toeven om het vee te bewaken, dat daar heel den nacht blijft, tenminste de schapen. Hoe dat dan ook zij, zie de herders, arme, onwetende lieden en van geen beteekenis in de wereld, afgescheiden van het gezelschap der menschen, en toch, zij alleen vernemen de geboorte van Gods Zoon. Daarin zien wij weer, hoe God alle hoogte heeft willen vernietigen, opdat de menschen zich niet meer aanmatigen zouden te roemen noch in zichzelf noch in al wat rondom hen is, opdat zij niet verder een welgevallen in het schepsel zouden hebben om daarop hun vertrouwen te stellen. Kortom, wanneer God op die manier handelt, nl. dat Hij de voornamen en hen die geprezen en geëerd worden links laat liggen, en de geringen verkiest, en noch op wereldsch goed noch op heerschappij noch op wijsheid noch op

al dergelijke dingen let, maar begint bij hen die gebrek hebben en behoefte aan alles, en die niet een enkelen druppel deugd, waarvoor lof zou kunnen zijn, in zich zelf hebben, zoo is het, alsof Hij juist in dien weg ons uit deze wereld trok en ons een toegang ontsloot om rechtuit naar Hem te gaan en daar al ons geloof te stellen. Want wij zouden ook niet nóg zoo weinig middelen in deze wereld kunnen bedenken, of het zouden als 't ware voorhangsels zijn, uitgespannen om ons te beletten rechtuit naar God te gaan. Wanneer er maar een enkel gordijn was, wij zouden er reeds dezen last van hebben, dat de klaarheid slechts ten halve zou doorlichten. En wanneer er dan honderd gordijnen voor onze geestelijke oogen hangen, wat zal het dan worden? Hoe zullen wij vatten de klaarte, die veel grooter is dan die der zon en welke onze zintuigen verre te boven gaat? Wij hebben dus noodig, dat God ons, als met geweld, uit deze wereld trekt om ons bij Zich te houden, en dat wij daar dan blijven, zooals ik al aangestipt heb. Wat we dan ook zien in deze geschiedenis. Want als wij discipelen van onzen Heere Jezus Christus willen zijn en deelgenooten verlangen te zijn van het heil, dat ons door Zijn toedoen gegeven is, dan moeten wij de herders der velden volgen. Ik zeg dit ook van de grootste geleerden en de meest scherpzinnigen onder de menschen; op die voorwaarde moet men komen. Want hij, die geen gezelschap der herders wil zijn om hen na te volgen, sluit zeker voor zichzelf de deur toe, zóó dat hij zich nooit zal kunnen verblijden in de leer van onzen Heere Jezus Christus en nooit een plaats zal kunnen krijgen onder Zijn discipelen.

Naardien het dan zoo is, verstaan wij het dan, dat in alles en overal God ons een spiegel van ootmoed heeft willen geven in de geboorte van Zijn eenigen Zoon, omdat, wanneer het er om gaat tot Hem te komen, wij ontbloot moeten worden van alles wat ons hoogmoedig zou kunnen maken; en dat wij totaal ledig moeten komen en verstaan, dat wij in Hem moeten zoeken wat ons ontbreekt, d.w.z. alles wat tot onze zaligheid van noode is. Want wij zullen niet een enkelen druppel in ons zelf vinden, totdat wij dien hebben ontvangen uit Zijn volheid.

En eindelijk, wij hebben ons intusschen ook over iets te verblijden, waar we zien, dat God deze boodschap aan de herders heeft laten toekomen. Want er zijn velen, die denken, dat de H. Schrift zóó duister en zóó diep is, dat zij slechts wat is voor geleerden en voor een klein getal menschen. Dat is dan ook de oorzaak geworden van een zoo botte domheid, als wij ze tegenwoordig nog onder het paus-

dom vinden. Want zij, die Christenen heeten, blijven nog altijd even stomp, en zelfs zeggen ze, om arme lieden te doen gelooven dat het hun niet geoorloofd is de H. Schrift te onderzoeken, dat zij dan in een diepte zullen intreden, waar zij nooit meer uit zullen kunnen opkomen. En intusschen zien wij, dat herders de eersten zijn geweest, die God heeft willen onderwijzen en aan wie deze eer bewezen is, dat hun meegedeeld werd de geboorte van den Zaligmaker der wereld, opdat zij den overigen tot gids zouden zijn. En toch zijn het maar herders.

Naardien het dan zoo is, merken wij dan eerst op, dat er geen zóó botte onkunde is, dat zij ons zou verhinderen verlicht te worden met de leer des levens, mits een iegelijk zich aan God onderwerpt, en (zooals ik al gezegd heb) de v o o r n a m e n alles vergeten wat zij meenen te weten, opdat zij niet door eenige verwaandheid voringenomen zijn, wat beletten zou, dat God hen zóó leidde als Hij de herders gedaan heeft. Ook moeten zij verstaan, dat zij nooit toegang tot Hem hebben dan door ootmoed, zooals ik al gezegd heb.

En verder, dat de geringen hunnerzijds moed vatten en begrijpen, dat de boodschap des Evangelies zich richt tot hen en hun in de personen der herders wordt bekend gemaakt. Dit is wel een stellige waarborg, dat God hen niet wil buiten sluiten, maar hen gaarne erkent en aanneemt, opdat zij door Zijn Zoon onderwezen worden om te komen in Zijn hemelsch Rijk.

En dat wij ook nog dit verstaan, t.w. dat God heelemaal niet let op eenige waardigheid, die zijn mocht in onze personen, wanneer Hij ons tot Zich roept, gelijk heel het Evangelie verklaart; dat Hij verkiest wat niets is, om daaraan wezen te geven; en, gelijk Hij de wereld uit niets geschapen heeft, zoo ook ons neemt, die niets zijn, d.w.z. van geen waarde, en niets naar voren kunnen brengen of bijbrengen, dat ons genade of gunst bij Hem zou kunnen verwerven. Wij moeten dus verstaan, wanneer de boodschap door den Engel aan deze hoeders en herders gebracht is, dat dit is om ons te toonen, dat God ons tot Zich brengt, wanneer wij als 't ware bij het domme vee terecht gekomen zijn, en de wereld met ons geen rekening houdt en wij kortweg zoo geringschat worden, dat wij lijken niet verder hier beneden onder de menschen te moeten wonen, en dat God toch niet aflaat ons tot Zich te vergaderen. En waarom? Hij let slechts op onze ellenden, opdat Hij Zijn barmhartigheid doe gelden, en verder sluit Hij Zijn oogen voor alles, wat Hem zou kunnen beletten genegen te zijn om ons in genade aan te nemen.

Wanneer dan God ons zoo goedgunstig is, dat Hij ons tot Zich roept, en ons vóórhoudt en voor oogen stelt onzen Heere Jezus Christus, Die ons daarheen geleide, en dat wij in dezen weg al Zijn goederen deelachtig mogen worden, laten wij dan zoo groote weldaad niet verachten, en leeren ons altijd te verootmoedigen, aangezien God, om ons een zoodanig goed te doen toekomen, geen andere aanleiding heeft dan dat Hij ziet, hoedanigen wij zijn, nl. zoo ellendig als iets. Dat hebben wij ook nog bij deze schrifuurplaats te onthouden.

Eindelijk, letten wij er ook op, dat de geboorte van onzen Heere Jezus Christus ons totaal ongelooflijk zou zijn, tenzij wij daarover een onderrichting hadden, zooals de herders hebben gehad, nl. dat het Evangelie ons werd gepredikt, en zoo ook wij kunnen weten, hoe het staat met den Zoon van God en welke Zijn kracht is en waartoe Hij ons is gegeven. Weliswaar kan alles nu niet ten volle worden behandeld, maar dit moeten wij toch onthouden, opdat wij daarmee dan besluiten en komen tot het H. Avondmaal, dat wij nu mogen ontvangen. Letten wij er dan op, dat onze Heere Jezus Christus tevergeefs zou geboren zijn en wij er geen vrucht van zouden hebben zonder de prediking des Evangelies. Want neemt eens de ongeloofigen, die zich van alle tijden af daaraan onttrokken hebben. Hoewel Jezus Christus menschelijk vleesch heeft aangenomen en met hen vereenigd is wat onze natuur aangaat, die Hij aangedaan heeft, dat alles baat hun hoegenaamd niet, zelfs is hunne verdoemenis er des te zwaarder om. En waarom? Aangezien zij niet de prediking des Evangelies hebben. Want het beteekent niets, dat Jezus Christus persoonlijk in de wereld verschenen is, tenzij wij verlicht werden, door de leer, die ons in Zijn Naam en op Zijn gezag gepredikt wordt, opdat wij tot Hem komen. Jezus Christus en heel de leer des Evangelies zijn dus onafscheidelijke dingen. Wij hebben dit wel op te merken, zullen wij komen te gevoelen de uitwerking en de voleinding der weldaden, welke God in Hem gelegd heeft om ze ons mee te deelen. Want hoevelen zijn er niet, die als 't ware de oogen sluiten en willens en wetens de ooren toestoppen en zich indompelen in zoo groote onbeschaamdheid, dat men ze nooit tot eenige kennis van Gods goedheid en van de deugden van Jezus Christus kan trekken? Leeren wij dan, dat Gods Zoon, gelijk Hij voor eenmaal voor de menschheid geboren en toen als Verlosser verschenen is en hier beneden verkeerend alles volbracht heeft wat vereischt werd tot onze zaligheid, ons nu nabij is door middel

van Zijn Evangelie. En niet alleen zien wij Hem, gelijk ons aangezicht in een spiegel, maar wij worden naar Zijn beeld veranderd tot Zijne heerlijkheid, gelijk de heilige Paulus zegt. Ziet dan, hoe Jezus Christus ons heden wordt geschonken; gelijk Hij eenmaal ter verlossing van het menschelijk geslacht geboren is, zoo biedt Hij Zich bestendig aan ons aan, opdat wij Hem zullen bezitten, en Hem bezittend verrijkt worden met Zijne goederen, en genieten van wat Hem is geschonken. Want aangezien Hij de onze is, zoo is het zeker, dat Hij ons niets onthouden zal van alles wat ons noodig is. En wat Hemzelf betreft, wij weten, dat Hij geens dings gebrek heeft, maar dat alles geschied is om ons in onze armoede en ellende te hulp te komen. Naardien dan door de prediking des Evangelies Gods Zoon ons elken dag verschijnt en ons voorhoudt, dat Hij ons tot Zich wil nemen, laten wij dan onzerzijds niet zoo ondankbaar zijn, zulk een goed af te wijzen, wanneer het ons wordt aangeboden.

En verder, laten wij nog verstaan, dat God ons in onze grovigheid overvloedig wil geven, wanneer Hij het Avondmaal er voor ons nog aan toegevoegd heeft, tot een dubbel getuigenis, dat de Heere de onze is. Weliswaar zullen wij vandaag geen klein kind in den stal zien, wij zullen Hem niet zien in doeken gewonden; maar hier is het brood en de wijn des Avondmaals, die ons zekere onderpanden zijn, dat Hij ons vandaag spijs en drank wil zijn en dat Hij het is, van Wien wij ontvangen het leven onzer ziel. En dat geschiedt overeenkomstig onze draagkracht en zwakheid, aangezien wij niet oogenblikkelijk tot Zijn hooge Majesteit kunnen geraken. Hij leidt ons door middelen, die ons geëigend zijn, t.w. dat Hij ons, onder verankelijke teekenen, voor oogen stelt, dat wij in Zijn Zoon zullen vinden al wat ons ontbreekt.

Ziedaar dan, hoe wij, na verstaan te hebben dat wij onzen Heere Jezus Christus bezitten door Hem te kennen gelijk Hij is, nl. volgens het getuigenis dat wij van Hem hebben uit het Evangelie, nog te beter moeten bevestigd worden, wanneer het teeken er bij gevoegd wordt, en dat het Woord ons te geloofwaardiger moet zijn, wanneer God het alzo door de zichtbare sacramenten komt verzegelen. Laten wij echter niet alleen op het brood en den wijn letten, maar er op zien, waarom onze Heere ons zoo wil leiden. De herders hebben dit teeken gehad, dat Jezus Christus als een arm schepsel in doeken gewonden was. Dit teeken moest hen wel verwarren, het was iets om hen onzen Heere Jezus Christus te doen verwerpen. Maar hoe ging het? Hun werd gaandeweg maar ingegeven, dat de Zoon van God alzo moest

vernietigd worden, om hen, die in de diepten der hel gestort waren, op te voeren. Laten wij zoo vandaag verstaan, dat Jezus Christus, Die nu in Zijn hemelsche heerlijkheid is en souverain gezag over alle schepselen heeft, desniettemin hier tot ons nederdaalt, niet op een zichtbare wijze noch in persoon, zooals men zegt, maar Hij bewerkt door de verborgen kracht Zijns Heiligen Geestes, dat wij waarlijk met Zijn vleesch en bloed worden gevoed, telkens en zoo vaak wij de teekenen nemen, waardoor Hij ons Zijn genade wil verzekeren. Anders zouden wij er verlegen bij worden; want wij doen hier niets dan op de aarde kruipen. Maar het is zooveel, alsof Hij hierbeneden neerdaalde en ons als kleine kinderen leidde. Wanneer wij dan ten Avondmaal komen, verstaan wij dan, dat het is om onzen Heere Jezus Christus te bezitten, en om zóó met Hem verbonden te worden, dat, wat Hij heeft, ons wordt geschonken en wij ons daarin verblijden; en dat Hij intusschen den last van al onze armoede en zelfs van onze zonden overneemt en ons er zóó van ontheft, dat niets ons verhindert deelgenooten te zijn der hemelsche erfenis en zelfs Zijner heerlijkheid, waarop wij hopen en welke ons ten laatsten dage zal geopenbaard worden.